

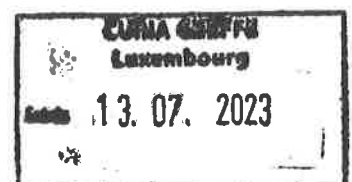
Fővárosi Törvényszék
3.P.22.447/2022/29-I.

A Fővárosi Törvényszék az SBGK Szabadalmi és Ügyvédi Irodák (1062 Budapest, Andrássy út 113., üi.: dr. Szamosi Katalin ügyvéd, telefonszám: +36 1 461-1000, fax: +36 1 461-1099, e-mail: mailbox@sbgk.hu) által képviselt LEGO Juris A/S. (Koldingvej 2., Billund, 7190 Dánia) felperesnek – a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (1025 Budapest, Pusztaszeri út 33/A., ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd; telefonszám: +36 1 3122852, fax: +36 1 3531165, e-mail: andras.lendvai@lendvaipartners.com) által képviselt Pozitív Energiaforrás Korlátolt Felelősségű Társaság (8100 Várpalota, Táncsics Mihály utca 3. fszt. 1.) alperes elleni, védjegybitorlás megtörténtének megállapítása és jogkövetkezményei iránti perében meghozta a következő

v é g z é s t:

A Fővárosi Törvényszék az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezi a következő kérdésekben:

- i. Összhangban áll-e a közösségi joggal az olyan tagállami bírói gyakorlat, amely egy elemes építőjáték valamely kockaelemének fotorealistikus ábrázolását oltalmazó védjegy bitorlásának tekinti az olyan engedély nélküli védjegyhasználatot, mint az alapeljárás tárgyát képező használat, amely úgy valósul meg, hogy a kifogásolt elemes építőjáték zárt csomagolásában a védjegyoltalom alatt álló kockaábrázolással összetéveszthető formájú építőkocka (a továbbiakban: alkatrész), valamint ezt az alkatrészt a védjeggyel összetéveszthetően ábrázoló összeszerelési útmutató lelhető föl, miközben a védjegyoltalom alatt álló kockaábrázolás, vagy azzal összetéveszthető megjelölés az építőjáték zárt csomagolásán nem ábrázolt, vagy csak részlegesen ábrázolt, és a csomagolás más eleme sem utal a védjegyjogosultra?
- ii. Ha a fent körülírt védjegyhasználat olyannak kell tekinteni, mint amely ellen a védjegy jogosultja felléphet a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i 2015/2436 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján, akkor úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy a védjegy jogosultja követelheti a teljes építőjátéknak mint árunak az országba való behozatalának abbahagyására kötelezést, és az áru ennek érdekében való lefoglalását akkor is, ha a védjegyhasználat mindössze az építőjáték áru egyetlen, vagy néhány darab, az árutól elválasztható és más alkatrészekkel műszakilag egyenértékű alkatrészével, és ennek az összeszerelési útmutatóbeli ábrázolásával valósul meg?
- iii. Ha a közösségi jogot úgy kell értelmezni, hogy a védjegy jogosultja a teljes árura vonatkozó igényel léphet fel akkor is, ha a jogosulatlan védjegyhasználat az építőjáték áru egyetlen, vagy néhány darab, az árutól elválasztható és más alkatrészekkel műszakilag egyenértékű alkatrészével, és ennek az összeszerelési útmutatóbeli ábrázolásával valósul meg, akkor összhangban áll-e a közösségi joggal egy olyan bírói mérlegelés, amellyel a mindössze egy vagy néhány darab, zárt csomagolásban fellelhető alkatrészt érintő jogsértés részlegességét, a jogsértés teljes áruhoz viszonyított csekély arányát és súlyát, továbbá a nagyobb részt nem kifogásolható építőjáték korlátozásmentes kereskedelméhez fűződő érdekeket értékelve a tagállami bíróság eltekint az építőjáték országba való behozatalának

folytatásától való eltiltás, és az építőjáték áru ennek érdekében való lefoglalása iránti ideiglenes intézkedés iránti kérelem teljesítésétől?

A bíróság az eljárást felfüggeszti az előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A releváns tények és a felek jogvitája

- [1] A felperes a jogosultja az 1990. december 7-i elsőbbségű, 130.712, 130.713, 130.714, 130.715 és 130.716 lajstromszámú magyar nemzeti védjegyeknek, amelyek az egy, hat, kettő, nyolc és négy db kerek kapcsoló gombokat tartalmazó építőkockákat, a közismert LEGO kockákat ábrázolják fotorealisztikusan. A védjegyek oltalma a Nizzai Megállapodás szerinti 28. áruosztályba tartozó „játékokra és játékszerekre” terjed ki. A védjegylajstromban nem szerepel megjegyzés a védjegy ábrás vagy háromdimenziós jellegére vonatkozóan.

- [2] Az alperes mindösszesen 4.702 darab elemes építőjátékot kívánt Magyarországra behozni. A műanyag építőjátékok többségének csomagolása zárt papírdoboz, amelyen a LEGO kockákra hasonlító elemekből álló felépítmény színes, fotorealisztikus ábrázolása látható. A csomagolás domináns szőeleme jellemzően e felépítményt leíró, színes, grafikailag szerkesztett szőösszetétel, pl. „SkyBreaker Pterodactyl”, „Kaiser Dinosaur”, Holy Lion”. Minden csomagoláson megfigyelhető az előbbi szőelemekhez képest kisebb kialakítású logó, amely négyzet alakú mezőbe írt „Qman” szőelemből áll; ezen kívül a csomagoláson a játék jellemzőire vonatkozó jelzések olvashatók. A zárt dobozban különböző formájú műanyag építőelemek találhatóak, melyek többségén kerek kapcsológombok is vannak. A kockák kapcsológombjain az „ENLI” szőelem olvasható. A csomagolásban összeszerelési útmutató lelhető fel, amely színes, axonometrikus ábrázolással mutatja be az összeszerelés egyes lépéseiben alkalmazandó építőkockákat és azok összeillesztését.
- [3] Az áruk vámkezelését végző Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Megyei Adó- és Vámigazgatósága úgy ítélte meg, hogy a fönti áruk feltehetően sértik a felperes szellemi tulajdonjogait. Ezért e hatóság a felperes nyilatkozatának beszerzését követően, – a szellemi tulajdonjogok vámhatósági érvényesítéséről és az 1383/2003/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 608/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikke (1) bekezdése alapján – vámhatósági rendelkezés alá vonta az árukat annak tisztázásáig, hogy azok sértik-e a felperes valamely szellemi tulajdonjogát.
- [4] A felperes a vámintézkedés fenntartása és a nemzeti védjegyoltalmakból fakadó jogai érvényesítése végett 2022. június 22-én azt kérte, hogy a bíróság ideiglenes intézkedéssel foglalja le azokat az árukat, amelyekkel a nemzeti védjegyek engedély nélküli használata

megvalósul. A bíróság a 3.Pk.21.522/2022/8. számú végzésével az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet elutasította, mely végzést a felperes fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 8.Pkf.25.736/2022/5. számú jogerős végzésével megváltoztatta, és az áruk lefoglalásáról rendelkezett. Az alperes felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria a 2023. április 12. napján kelt Pfv.IV.21.257/2022/7. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla előbbi jogerős végzését hatályában fenntartotta (lásd ehhez még a [12] bekezdésben írtakat).

- [5] A felperes a fenti ideiglenes intézkedéshez kapcsolódó keresetlevelét 2022. október 14. napján nyújtotta be, amelyben a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (Vt.) 12. § (2) bekezdés b) pontja, e szakasz (3) bekezdése d) pontja, valamint a Vt. 27. § (1) bekezdése és e szakasz (2) bekezdése a)-f) pontja alapján a védjegybitorlás megtörténének megállapítását, az alperes eltiltását, a jogsértő termékek lefoglalását, megsemmisítését, és az alperestől adatszolgáltatás valamint elégtétel adását kéri (a peres eljárás a továbbiakban: alapeljárás).
- [6] Az alperes a kereset elutasítását kéri. Számos védekezéséből az egyik az, hogy a felperes az alperes által importált játékoknak csak egy-egy elemét tartja jogsértőnek. Azonban nem valósult meg jogsértés, mert nem egy-egy építőkövet importált az alperes, hanem olyan játékot, amely darabokból építhető össze, azonban a játékon (annak csomagolásán) nem látszanak a sérelmezett, összeépíthetőséget szolgáló elemek, azok csak a csomagolás felbontása után válnak láthatóvá és azokon is a felperes árujelzőitől jól megkülönböztethető „ENLI” szövelem olvasható. A piacon számtalan hasonló kialakítású építőjáték van forgalomban az Európai Unió piacán, amelyek ott szabadon forgalmazhatók. Az ilyen építőjátékok Magyarországra való behozatalának és ottani forgalmazásának adott védjegyjogi eszközökkel való korlátozása visszaélészerű, az áruk szabad mozgásának elvét sérti.

A releváns nemzeti jogszabályok

- [7] A védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (Vt.) 12. §-a a következőképpen szól:
- (1) A védjegyoltalom alapján a védjegyjogosultnak kizárólagos joga van a védjegy használatára.
- (2) A védjegyjogosult a kizárólagos használati jog alapján - a védjegy bejelentési napját, illetve elsőbbségi napját megelőzően mások által szerzett jogok sérelme nélkül - bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében, árukkal vagy szolgáltatásokkal összefüggésben használ; [...]
- b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; ideértve azt az esetet is, amikor az összetéveszhetőség amiatt áll fenn, mert a fogyasztók a megjelölést a korábbi védjegyhez gondolati képzetársítás útján kapcsolhatják; vagy [...]
- (3) A (2) bekezdésben szabályozott feltételek megvalósulása esetén megtiltható különösen
- d) a megjelölést hordozó áruknak az országba történő behozatala vagy onnan történő kivitele; [...]
- [8] A Vt. 27. §-a szerint:
- (1) Védjegybitorlást követ el, aki a 12. §-ban foglalt rendelkezések megsértésével a védjegyet jogosulatlanul használja.
- (2) A védjegyjogosult a bitorlóval szemben – az eset körülményeihez képest – a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

f) követelheti a kizárólag vagy elsősorban a védjegybitorlásra használt eszközök és anyagok, valamint a védjegybitorlással érintett áruk, illetve csomagolóanyagok lefoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését.

Az előterjesztett kérdések szükségességéről

- [9] A LEGO kocka formája védjegyoltalmának megengedhetőségét illetően nincsen teljesen egységes álláspont az Európai Unióban. A piros színű, 2×4 kötőelemmel bíró LEGO kocka formáját oltalmazó európai uniós védjegy az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-48/09. P. sz. ügyben hozott ítéletével törlésre került a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet 7. cikke (1) bekezdés e) pontjának ii. alpontja alapján. Ezt megelőzően Magyarországon az alapeljárás tárgyát képező nemzeti védjegyek ellen folyt, az említett közösségi védjegyoltalmat kizáró szabály nemzeti megfelelőjére [a Vt. 2. § (2) bekezdés b) pontjára] alapított törlési eljárások a védjegyoltalmak fenntartásával zárultak le jogerősen 2007-ben.
- [10] Ebből következően a bíróság a mai napig bírál el a LEGO kockák ábrázolását oltalmazó védjegyekre alapított bitorlási igényeket. Ezek közös jellemzője, hogy a felperes harmadik személy importőrökkel szemben lép fel, akik olyan építőjátékokat próbálnak behozni Magyarországra, amelyek zárt dobozcsomagolásában az építőkészlet egy-egy alkatrészét képező, a nemzeti védjeggyel összetéveszthető formájú építőkocka, valamint ezt az alkatrészt a védjeggyel összetéveszthetően ábrázoló összeszerelési útmutató lelhető föl. Az ilyen építőjátékok első ránézésre is jól érzékelhetően LEGO utánzatok, amelyek a felperes nevéből és az abból képzett közismert LEGO logótól jól megkülönböztethető önálló márkanévet viselnek. A védjegyoltalom alatt álló építőkocka-ábrázolás a csomagoláson jellemzően nem jelenik meg, vagy kivételesen a csomagoláson ábrázolt felépítmény egy-egy részletként azonosítható be. Ez jellemző az alapeljárásban vámfelügyelet alá vett építőjátékok jelentős részére is.
- [11] Az ilyen játékok védjegybitorló jellegének máig konzekvens megítélése még Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozása előtti időre nyúlik vissza. Az alapeljárásához hasonló tényállású ügyben a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (jelenleg Kúria) a 2002. december 4. napján kelt Pf.IV.26.568/2002/3. számú jogerős végzésével ideiglenes intézkedéssel rendelte el az egy, kettő, négy, hat és nyolc kötőelemet tartalmazó „COBI” márkanévű építőjátékok lefoglalását. Az indokolás szerint a védjegybitorlás „a valószínűsítetttség szintjén megállapítható, mert az egyes COBI játékok részét is képező építőelemek a védjegyeken térben ábrázolt építőkockákkal az összetéveszthetőségig hasonlóak.”. A bitorlási pert a Fővárosi Ítéltábla 2010. december 2. napján kelt 8.Pf.21.072/2010/6. számú ítélete zárta le jogerősen, megállapítva az alperesek védjegybitorlását, eltiltva őket a további jogsértéstől, és elrendelve a bitorlással érintett termékek és csomagolóanyagok lefoglalását és az alperesek költségén való megsemmisítését. Ezt a jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.791/2011/4. számú felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletével hatályában fenntartotta. Az indokolás szerint „A jogerős ítélet a felperesek védjegyének és az alperesek által használt megjelölések, azaz a termékek egybevetése során a GfK-kutatás, az I. r. alperes katalógusa és a becsatolt összeállítási útmutató figyelembevételével, helyes mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy a fogyasztók számára érzékelhető összbemérés alapján az alperesek termékei oly mértékben hasonlóak az I., illetve III. r. felperes védjegyeihez, hogy az összetéveszthetőség reális veszélye, és így a védjegybitorlás egyértelműen megállapítható.”

- [12] Ezt a megítélést a jelen alapeljárást megelőző ideiglenes intézkedés iránti eljárásban a Kúria megerősítette a Pfv.IV.21.257/2022/7. számú végzésével. A Kúria rögzítette, hogy „[...] a térbeli megjelölések fotorealisztikus ábrázolására vonatkozó oltalom nem zárja ki az áruval mint tárggyal való összetéveszthetőséget. [...] nincs jelentősége annak, hogy a kifogásolt játékokban az építőköcek a csomagoláson belül vannak és a csomagoláson nem szerepel a LEGO védjegy”
- [13] Tehát olyan bírói gyakorlat rögzült Magyarországon, amely védjegybitorlásnak tekinti az olyan áruk engedély nélküli importálását, mely áruk tekintetében védjegyhasználat a zárt csomagolásban forgalomba hozott sokelemes építőjáték egyetlen, vagy néhány darab alkatrésze által, és ezeknek az összeszerelési útmutatóban lévő axonometrikus ábrázolásával valósul meg, tekintet nélkül arra, hogy a kifogásolt áru csomagolásán a védjegy nem ábrázolt, és azon más utalás sincs a védjegyjogosult felperesre.
- [14] A bíróság a következő okokból nincsen teljesen meggyőződve arról, hogy ez a bírói gyakorlat a közösségi joggal összhangban van.

Az első kérdést illetően

- [15] Az első kérdés a védjegybitorlás és azon belül is a „használat” fogalmának egységes közösségi jogi értelmezésével kapcsolatos.
- [16] Ebben a körben az EUB a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 5. cikke (1) bekezdésének, különösen az ott szereplő „használat” fogalmának értelmezését először a C-206/01. sz., Arsenal Football Club ügyben 2002. november 12-én hozott, majd a C-245/02. sz. Anheuser-Busch-ügyben 2004. november 16-án hozott ítéleteiben végezte el.
- [17] Ezekben többek között azt fejtette ki az EUB, hogy „A 89/104/EGK irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt kizárólagos jog célja az, hogy lehetővé tegye a jogosult számára különös jogosulti érdekeinek védelmét, azaz annak biztosítását, hogy a védjegy betölthesse szerepét, valamint hogy e jog gyakorlása azokra az esetekre korlátozódjék, amikor a megjelölés harmadik személy általi használata sérti vagy sértheti a védjegy funkcióit, különösen azt az alapvető funkcióját, hogy a fogyasztók számára garantálja az áru eredetét” (lásd a fent hivatkozott Arsenal Football Club ügyben hozott ítélet 51. pontját és a C-245/02. sz. Anheuser-Busch-ügyben 2004. november 16-án hozott ítélet 59. pontját).
- [18] Az EUB a C-17/06. sz. Céline-ügyben 2007. szeptember 11-én hozott ítélet 16. pontjában rögzítette, hogy „Ahogyan az az EUB ítélkezési gyakorlatából következik ([...]), a lajstromozott védjegy jogosultja csak akkor tilthatja meg a védjegyével azonos megjelölés harmadik személy általi használatát az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján, ha a következő négy feltétel teljesül:
- (i) a használat gazdasági tevékenység keretében történik;
 - (ii) a használatához a védjegyjogosult nem járult hozzá;
 - (iii) a használat a lajstromozott védjegy áruival vagy szolgáltatásaival azonos árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatban történik, és
 - (iv) olyan jellegű, hogy sérti vagy sértheti a védjegy funkcióját, különösen azt az alapvető funkcióját, hogy a fogyasztók számára garantálja az áruk vagy szolgáltatások származását [- számozás a bíróságtól]”.

- [19] Az utóbbi, (iv) feltétellel kapcsolatban azt a további értelmezést adta az EUB a C-236/08–C-238/08. sz. Google egyesített ügyekben, 2010. március 23-án hozott ítélet 77. pontjában, hogy „A [védjegy – *beszúrás a bíróságtól*] funkciók között nem csupán a védjegy alapvető funkciója szerepel, amely abban áll, hogy szavatolja a fogyasztók számára az általa megjelölt áruk vagy szolgáltatások származását (a továbbiakban származásjelző funkció), hanem annak egyéb funkciói is vannak, mint például az ezen áruk vagy szolgáltatások minőségének szavatolása, vagy a kommunikációval, a befektetésekkel, illetve a reklámmal kapcsolatos funkciók is”.
- [20] Az EUB arra is rámutatott, hogy „A 89/104 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjában és a 40/94 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjában biztosított oltalom e vonatkozásban szélesebb körű az említett cikkek (1) bekezdésének b) pontjában szabályozott oltalomnál, amelynek alkalmazása megköveteli az összetévesztés veszélyének fennállását” (lásd fent hivatkozott Google egyesített ügyben hozott ítélet 78. pontját)
- [21] Az alapeljárás tárgyát képező csctet az EUB fenti jogértelmezése szerint, az alperes védekezésének keretei között vizsgálva nem kérdéses, hogy (i) a vámhatósági eljárás alá vont építőjátékok behozatala gazdasági tevékenység keretében (ii), a védjegyjogosult felperes hozzájárulása nélkül, (iii) az árujegyzékbe tartozó építőjátékokkal kapcsolatosan történik. Az áruk csomagolásáról és a csomagok tartalmáról készült fényképfelvételek alapján az is megállapítható, hogy a csomagolás felbontása után az építőkészletben olyan egy vagy több építőelem alkatrész lelhető föl, amelyet egy vagy több nemzeti védjegy fotórealisztikusan ábrázol. A bíróságnak nincs kétsége afelől, hogy az alkatrész, mint térbeli megjelölés, és annak fotórealisztikus ábrázolása, vagyis a védjegy, összetéveszthetőnek minősítendő az összetéveszthetőség átfogó értékelésének konzekvens joggyakorlata alapján. Ugyanez igaz az építőelemnek az építési útmutatóban lévő ábrázolására is.
- [22] Ami a védjegyjogosultnak e konkrét védjegyhasználatokkal szembeni fellépésének a (iv) feltételét, vagyis a védjegyfunkció sértését illeti, előzetesen rögzítendő, hogy az alapeljárásban a VI. 12. § (2) bekezdése b) pontjának, és e szakasz (3) bekezdése d) pontjának a panaszolt jogsértés időpontjában, azaz 2023-ban hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni, amely rendelkezések a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i 2015/2436 irányelv (Harmadik védjegy irányelv) 10. cikke (2) bekezdésének b) pontja, és e cikk (3) bekezdése c) pontjának implementumai a magyar jogban.
- [23] A Harmadik védjegy irányelv (18) preambulumbekzdése szerint „Helyénvaló annak lefektetése, hogy a védjegybitorlás ténye csak abban az esetben legyen kimondható, ha megállapítást nyer, hogy a jogsértő védjegyet vagy megjelölést gazdasági tevékenység körében azzal a céllal használják, hogy az árukat és szolgáltatásokat megkülönböztesse. A megjelölés olyan használatára, amely nem az áruk, illetve szolgáltatások megkülönböztetését célozza, a nemzeti jog rendelkezései az irányadók”
- [24] Ezt a preambulumbekzdést úgy értékeli a bíróság, hogy azzal lényegében az EUB főt bemutatott joggyakorlata, és különösképpen a védjegyjogok gyakorlásának az Arsenal Football Club ügyben hozott ítélet 51. pontjában, és a C-245/02. sz. Anheuser-Busch-ügyben hozott ítélet 59. pontjában felállított feltétele került kodifikálásra a Harmadik védjegy irányelvben.
- [25] A bíróság megítélése szerint az EUB értelmezése szerinti (iv) feltétel lényegét tekintve védjegyoltalmi korlát, amely a védjegyoltalomnak a Harmadik védjegy irányelv 14. cikkében szabályozott, s ebben az értelemben explicit korlátait egészíti ki az Irányelv 10. cikkében

biztosított jog gyakorlásának – tényállási elemként nem, csak értelmezési szempontként [(18) preambulumbekzdés] meghatározott – implicit korlátjával.

- [26] Ebből pedig azt látja következni a bíróság, hogy az alapeljárás tárgyát képező védjegyhasználat körülményei nem a védjegyoltalomnak az Irányelv 14. cikkében szabályozott explicit korlátjainak valamelyike alkalmazását (miként azzal a hasonló ügyek alperesei érvelni szoktak), hanem a (18) preambulumbekzdés szerinti implicit korlát lehetőségét veti fel a Vt. 12. § (2) bekezdésének b) pontja alkalmazásában.
- [27] Elvi kérdésként merül fel ezek után, hogy sérül-e, illetve sérülhet-e az építőjáték elemének ábrázolását oltalmazó nemzeti védjegy eredetjelző funkciója akkor, ha e védjegy az áru csomagolásán egyáltalán nem ábrázolt, vagy legfeljebb a csomagoláson ábrázolt felépítménybe építetten ismerhető fel, és a védjeggyel összetéveszhetőnek állított megjelölés – akár mint építőkocka, akár mint annak az összeszerelési útmutatóban való ábrázolása – csak a zárt csomagolás felbontását követően válik észlelhetővé az átlagfogyasztó számára. Másképpen, az előbb idézett preambulumbekzdésre tekintettel: az ilyen védjegyhasználatról megállapítható-e, hogy azt a cél szolgálja, hogy az árukat megkülönböztesse?
- [28] A bíróság szerint a csak a csomagolás felnyitását követően, az építőjáték alkatrészeként feltároló megjelölés nyilvánvalóan nem célozhatja az áru megkülönböztetését, hiszen a megjelölés ilyen észlelésc rendszeren csak az áru megvásárlását, azaz az áru kiválasztásával kapcsolatos fogyasztói döntési folyamat befejeződését követően történik meg, amikor az áru eredetének vizsgálata, és más hasonló áruktól való megkülönböztethetőségének szükségessége már közömbös.
- [29] Ez azzal együtt is megvalósul a bíróság szerint, hogy az átlagfogyasztó, akit a joggyakorlat szerint szokásos mértékben tájékozottnak tekintünk (lásd C-342/97. sz. Lloyd-ügyben hozott ítélet 26. pontja), az alapeljárás tárgyát képező termékeket LEGO-szerű építőjátékoknak, „LEGO utánezatnak” ismeri fel, és alkalmasint akár fel is tételezheti, hogy az építőkészlet részét képezik a nemzeti védjegyekkel összetéveszhető formájú építőkockák is. Ugyanis ez a várakozás nem a vizsgált védjegyhasználat következménye, hanem a szokásos tájékozottság része. Ezt a tájékozottságot pedig az alapozza meg, hogy ha a megjelöléshez kapcsolódó „másik ipari tulajdonjog [ti. a LEGO kockák összeépítését védő szabadalom – *beszúrás a bíróságtól*] lejár, úgy – különösen a LEGO-hoz hasonló innovatív termékek esetében – valószínű, hogy ezek a fogyasztó szemében már rendelkeznek azzal, amit általános körülmények között »megkülönböztető képességnek« neveznek, mivel árukategóriájukban a szabadalmi vagy a formatervezési minta oltalmának fennállása alatt egyedülállóak voltak” (Paolo Mengozzi főtanácsnok C-48/09. P. sz. Lego Juris A/S ügghöz adott indítványának 76. pontja).
- [30] A bíróság álláspontja tehát az, hogy az alapeljárásban panaszolt védjegyhasználatot nem lehet olyanak tekinteni, mint amelynek az áru megkülönböztetése a célja [vö. a Harmadik védjegy irányelv (18) preambulumbekzdésével]. Másképpen: az EUB által a védjegy alapvető funkciójaként meghatározott származásjelző funkció nem sérül az olyan védjegyhasználattal, mint amely az alapeljárás tárgyát képezi (vö. a fönt idézett Arsenal Football Club ügyben hozott ítélet 51. pontjával).
- [31] Mindazonáltal az EUB jogértelmezése szerint a védjegynek egyéb funkciói is vannak, mint például az áruk vagy szolgáltatások minőségének szavatolása, vagy a kommunikációval, a befektetésekkel, illetve a reklámmal kapcsolatos funkciók (lásd a C-238/08. sz. Google egyesített ügyekben hozott ítélet 77. pontját). Hangsúlyozva, hogy a felperes részéről e funkciók sérelmére vonatkozó érvelés nem hangzott el, a kérdést feltevő bíróság ezek

tekintetében is azon az állásponton van, hogy az olyan védjegyhasználat, amely csak az áru más áruk közül való kiválasztásának szokásos mozzanata után, az áru csomagolásának kibontásával válik észlelhetővé, nem lehet alkalmas az ilyen védjegyfunkciók sértésére sem.

- [32] Észre kell ugyanakkor venni, hogy a fenti álláspontok implikálnak egy olyan előzetes vélekedést, hogy a védjegyfunkciók teljesülése az áru más áruk közül való kiválasztásának szokásos mozzanatához (pl. vásárláshoz) kapcsolódik. Kérdés, hogy helyes-e ez a megközelítés, vagy pedig bizonyos védjegyfunkciók az áru kiválasztásával kapcsolatos fogyasztói döntési folyamat befejeződését követően, már az áru rendeltetésszerű használata – adott esetben az építőjátékkal való játszás – során is jelentőséggel bírhatnak.
- [33] Mindazonáltal, ha nem állapítható meg az, hogy a felperes által panaszolt védjegyhasználat célja áruk megkülönböztetése, vagy ez a használat más védjegyfunkciók sértésére alkalmas, akkor a jogosult e használat ellen nem léphet föl a Vt. 12. § (2) bekezdésének b) pontja alapján az ilyen áruk importőre ellen, és ezért a bíróságnak az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet el kellene utasítania. Így annak tisztázására, hogy ez a helyzet fennáll-e, és ezért a magyar bírói gyakorlat felülvizsgálata szükséges-e, a bíróság az első kérdést tette föl az EUB-nak.

A második kérdést illetően

- [34] A második kérdés arra az esetre vonatkozik, ha a közösségi jogot úgy kell értelmezni, hogy az alapeljárásra jellemző védjegyhasználat ellen a védjegyjogosult felléphet.
- [35] Ebben az esetben ugyanis azzal kell szembesülnie a bíróságnak, hogy a védjegyhasználat egy sokelemes építőjátéknak tipikusan egy vagy néhány alkatrészére korlátozódik, miközben az építőjáték tucatnyi vagy akár nagyságrenddel több másik, bitrolónak nem állított alkatrészt is tartalmaz, amelyek az előbbi, bitrolónak minősülő alkatrészekkel azonos jellegűek, rendeltetésűek és azokkal műszaki értelemben egyenértékűek. Az alapeljárásban vizsgálandó körülmények sajátossága tehát abban áll, hogy a kifogásolt megjelöléshasználat nem a teljes árura mint olyanra vonatkozik, hanem annak mindössze egy vagy néhány alkatrészére korlátozódik, amely alkatrészek aránya a teljes készlet méretéhez képest, mint az alapeljárásban is, jellemzően igen csekély.
- [36] Kérdésként adódik először is az, hogy egy ilyen esetben a Harmadik védjegy irányelv 10. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján a védjegy jogosultja felléphet-e a bitrolóval szemben a teljes árura vonatkozó igényekkel, vagyis e rendelkezésből következik-e az, hogy a védjegy jogosultja, mint az alapeljárásban is, ideiglenes intézkedéssel kérheti az alperesnek a védjegybitroló alkatrészeket tartalmazó teljes áru behozatalának folytatásától való eltiltást, és ennek érdekében az áru lefoglalását.
- [37] A bíróság itt visszautal e végzés [21] bekezdésére, ahol tényként kezelte, hogy az alapeljárás szerinti megjelöléshasználat a fent idézett C-17/06. sz. Céline-ügyben hozott ítélet 16. pontja szerinti (iii) feltételnek, ti. annak, hogy a védjegyhasználat „árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos”, megfelel.
- [38] Fölvetődik azonban a kérdés, hogy ez a megállapítás valóban helyes-e. Kérdéses ugyanis, hogy abból, hogy a védjegyhasználat az árunak csak attól valamely elválasztható olyan, zárt csomagolásban elhelyezett alkatrésze (és ennek az összeszerelési útmutatóban való ábrázolása) tekintetében valósul meg, amely a többi alkatrésszel műszaki értelemben egyenértékű, mint az alapeljárás szerinti tényállásban is, következik-e, hogy ez a védjegyhasználat a Harmadik védjegy irányelv 10. cikkének (2) bekezdés b) pontja értelmében az „áruval kapcsolatos”. Látni

kell ugyanis, hogy a kérdéses építőköcka nem csak egy építőjáték (készlet) alkatrészeként, de önálló áruként is forgalomba kerülhet – miként az a védjegyoltalommal ábrázolt kockákra is igaz, amelyek jellemzően a felperes szaküzleteiben akár egyenként is megvásárolhatók –, s ezért az építőköcka mint ilyen értelemben vett áru esetleg jogilag megkülönböztetendő attól az építőköckától, amely egy építőjáték készlet alkatrészeként kerül forgalomba, s ekként nem azonosítható az árunak minősülő építőkészlettel.

- [39] Mindezekre tekintettel várja a bíróság az EUB-tól a közösségi anyagi jog olyan értelmének kimutatását, amely szerint ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy az áru valamely attól elkülöníthető és elválasztható, más alkatrészekkel műszaki értelemben egyenértékű alkatrésze védjegybitorló jellegű, akkor a teljes árut kell jogsértőnek tekintenie, és ennél fogva a jogosult követelheti, hogy a bíróság a teljes áruval kapcsolatos cselekmények folytatásától tiltsa el a jogsértőt, illetve alkalmazzon vele szemben olyan intézkedéseket, amelyek az említett eltiltás végrehajtását biztosítják. A bíróság ezért tette föl a második kérdést az EUB-nak.

A harmadik kérdést illetően

- [40] Ha az említett közösségi jogot úgy kell értelmezni, hogy a jogosult a teljes árura vonatkozó igényvel léphet föl akkor is, ha a jogosulatlan védjegyhasználat csak az áru valamely attól elkülöníthető, más elemekkel műszaki értelemben egyenértékű alkatrésze (és ennek az összeszerelési útmutatóban való ábrázolása) tekintetében valósul meg, az a további kérdés adódik, hogy a bíróságnak mekkora szabadsága van – e sajátosságokra tekintettel – mérlegelni a jogosult bitorlással kapcsolatos igényének teljesítését, és különösen azt, hogy attól eltekint.
- [41] Az alapeljárásban alkalmazandó Vt. 27. § (2) bekezdése úgy fogalmaz, hogy „a védjegyjogosult a bitorlóval szemben – az eset körülményeihez képest – a következő polgári jogi igényeket támaszthatja [...]”.
- [42] Ezt a rendelkezést a bíróság úgy értelmezi, mint amely nem ró a bíróságra kötelezettséget a védjegyjogosult igényének feltétlen teljesítésére bitorlás esetén, és a bíróság a kérelem és az ellenkérelem keretei között, „az eset körülményeihez képest” mérlegelheti bitorlás esetén is a jogosult igényeinek teljesítését. Különösen, a nemzeti jogszabály nem támaszt külön feltételt egy olyan mérlegeléshez, amellyel a bíróság eltekint attól, hogy az alperest eltiltja a nemzeti védjegy bitorlásával összefüggő cselekmények folytatásától, noha úgy találja, hogy a nemzeti védjegy bitorlása megvalósul. Megjegyzi a bíróság, hogy egy ilyen mérlegelés általában csak kivételesen fordul elő a magyar bírói gyakorlatban.
- [43] A védjegytvénnytől eltérően rendelkezik az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai uniós védjegyről szóló 2017. június 14-i 2017/1001 rendelete (Vr.) 130. cikkének (1) bekezdése, amely azt mondja ki, hogy „(1) Ha az európai uniós védjegy bíróság úgy találja, hogy az alperes európai uniós védjegyet bitorolja, vagy azt megkísérelte, a bíróság az alperest eltiltja az európai uniós védjegy bitorlásával vagy annak kísérletével összefüggő cselekmények folytatásától, kivéve, ha nyomós okból ettől eltekint. Az európai uniós védjegy bíróság nemzeti jogszabályaival összhangban meghozza továbbá azokat az intézkedéseket, amelyek az említett eltiltás végrehajtását biztosítják.”
- [44] Az EUB a „nyomós ok” fogalmát a C-316/05. sz. Nokia ügyben, 2006. december 14-én hozott ítéletében értelmezte. Kifejtette, hogy a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK módosított tanácsi rendelet 98. cikke (1) bekezdésének első mondata felszólításként hangzik (az ítélet 29. pontja). Ebből pedig főszabályként az következik, hogy a közösségi védjegy bíróságnak el kell tiltania az alperest a közösségi védjegy bitorlásával vagy annak

kísérletével összefüggő cselekmények folytatásától, és így a „nyomós okból ettől el nem tekint” kifejezést – [...] – megszorítóan kell értelmezni (az ítélet 30. pontja).

- [45] Mivel a tagállami bíróságnak a közösségi joggal összhangban kell értelmeznie a nemzeti jogszabályt is, ezért a közösségi jog szempontjából szükséges tisztázni a kérdéses bírói mérlegelés terjedelmét, különös tekintettel arra, hogy a nemzeti védjegy törvény és az európai uniós védjegyrendelet kétségkívül lehetővé teszi a bitorlási igény teljesítése mellőzésének mérlegelését, ennek szabadságát azonban eltérően határozza meg a két jogszabály.
- [46] Ami e mérlegelés tartalmát illeti, az igazságosságra és arányosságra törekvő józan ész azt mondja, hogy a bíróságnak a jogosult által támasztott bitorlási igények teljesítése során különös gonddal kell eljárnia, mert az alkalmazott jogkövetkezményeknek feltétlenül a jogsértés terjedelméhez kell igazodnia.
- [47] Továbbá látni való, hogy ha a fent bemutatott tagállami bírói gyakorlatot követve teljesíthető a jogosultnak a teljes építőjáték áru lefoglalása iránti igénye pusztán amiatt, mert e játék építőkészletének egy vagy néhány eleme egy vagy néhány nemzeti védjegyoltalmat sért, akkor a jogosult lényegében olyan hatalmat gyakorol, mint amelyet évtizedekkel ezelőtt gyakorolhatott az építőjátékokat műszaki szempontból védő, mára azonban lejárt szabadalmára hivatkozva. Ugyanakkor abból, hogy a védjegyoltalom alatt álló ábrázolás tárgyát képező építőkocka bizonyos funkcionalitással is bír (a nemzeti védjegyek státuszára tekintettel annak kimondása nélkül, hogy az oltalmazott megjelölés minden lényeges formaalkotó eleme kizárólag e funkciót szolgálja), a jogosultnak számolnia kell azzal a lehetőséggel is, hogy e funkcionalitás kihasználása harmadik személynek érdeke lehet.
- [48] Kétségtelen, hogy a lejárt kizárólagos jog (pl. szabadalom vagy formatervezésiminta-oltalom) védjegyoltalommal való „meghosszabbítás”, és a megszűnt monopólium ezáltal történő jogosulatlan fenntartását a védjegyoltalom megszerzésének jogszabályi akadályaival törekszik elkerülni a jogalkotó (lásd ehhez az EUB C-48/09. P. sz. Lego Juris A/S ügyben 2010. szeptember 14-én hozott ítéletét). Most azonban, tekintettel a nemzeti védjegyek háborítatlan státuszára is, arra kérdez rá a bíróság, hogy egy ilyen törekvésnek a jogérvényesítés szintjén, és annak keretei között érvényt szerezhet-e a védjegybitorlási igény elbírálása során.
- [49] Ugyanis egy ilyen szempontú mérlegelés lehetősége esetleg levezethető a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK irányelv (Jogérvényesítési irányelv) rendelkezéseiből, és különösen annak 3. cikkének (1) és (2) bekezdéseiből. Ezek szerint: „(1) A tagállamok rendelkeznek azon intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, amelyek az ezen irányelv által szabályozott szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezen intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak méltányosnak és igazságosnak kell lenniük, és nem lehetnek indokolatlanul bonyolultak és költségesek és nem eredményezhetnek ésszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmeket. (2) Ezeknek az intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak ezen túlmenően hatásosnak, arányosnak és elrettentőnek kell lenniük, és úgy kell őket alkalmazni, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítsanak korlátokat, és hogy az azokkal való visszaélés esetére biztosítékok rendelkezésre álljanak”.
- [50] Ha tehát a bíróság úgy találja az alapeljárásban, hogy az alperes a nemzeti védjegyet valószínűleg bitorolja, felvetődik, hogy az ügy speciális, az alapeljárásra is jellemző körülményekre tekintettel azt mérlegelje a Jogérvényesítési irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti szempontok, különösen az arányosság és az igazságosság mentén, továbbá arra törekedve, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítson szükségtelen korlátot, hogy a

védjegyjogosult ideiglenes intézkedés iránti kérelmét korlátozottan teljesíti, vagy akár annak teljesítésétől eltekint.

- [51] Kétségtelen ugyanakkor, hogy egy ilyen mérlegeléshez ellensúlyt képez a bíróságnak az a kötelezettsége, hogy a védjegyjogosultat hozzásegítse szellemi tulajdonjoga érvényesüléséhez, s a bírói gyakorlat ne fajuljon odáig, hogy lényegében kiüresíti a védjegyoltalomból fakadó kizárólagos jogokat.
- [52] Ezekre a megfontolásokra tekintettel adódik a kérdés, hogy a közösségi jog alapján eljuthat-e a bírói mérlegelés odáig, hogy a tagállami bíróság az árunak mindössze egy vagy néhány, zárt csomagolásban elhelyezkedő alkatrészére korlátozódó jogsértés tényéből fakadó részlegességet, a jogsértés teljes áruban betöltött csekély arányát és súlyát értékelve, továbbá a nagyobb részt nem kifogásolható építőjáték korlátozásmentes kereskedelméhez fűződő érdekeket szem előtt tartva eltekint az építőjáték országba való behozatalának folytatásától való eltiltás, és az áruk ennek érdekében való lefoglalása iránti ideiglenes intézkedés iránti kérelem teljesítésétől? A bíróság a helyes bírói mérlegelés elősegítéséhez kér hathatós választ az EUB-től a harmadik kérdésre.
- [53] Mindezek alapján a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 130. § (1)-(2) bekezdései, és a 126. § (1) bekezdés a) pontja alapján rendelkezett. A végzés elleni külön fellebbezés lehetősége a Pp. 128. § (5) bekezdése és a 365. § (2) bekezdés b) pontja értelmében kizárt.

Budapest, 2023. július 3.

Dr. Bors Csaba s. k.,
bíró

Dr. Csóti Tamás s. k.,
a tanács elnöke
előadó bíró

Dr. Csüllög Katalin s. k.,
tanácselnök

Kiadmány hitelül:

